

Lidické dieťa Lidice Součkové, 2013

Pačas návštevy Modry využite možnosť navštíviť pietne miesto obetiam holokaustu Zelený les. Nachádza sa na Národnej ul. (vedľa evanjelickej fary) na mieste, kde do roku 1941 žila rodina obchodníka židovského pôvodu Jakuba Grünwolda. Dom bol arizovaný a členov rodiny deportovali do koncentračných táborov, kde boli takmer všetci umčení.

Pietne miesto je symbolicky pomenované podľa priezviska a tejto rodiny (Grünwald = zelený les). Vlastníkom pietneho miesta je Evanjelický a. v. cirkevný zbor v Modre-Kráľovej, ktorý získal ruiny domu s príslušným pozemkom po 26 rokoch trvajúcim súdom spore s potomkom arizátora. Po ukončení súdneho sporu dobrovoľníci z radov členov cirkevného zboru a OZ „Polné ľalie“ začali 17. novembra 2011 s premenou ruiny domu a znečisteného pozemku na Zelený les. Pietne miesto sa stále dotvára. Súčasťou pietneho miesta je oceľová konštrukcia, ktorá kopíruje pôvodnú uličnú sieť domov. Do nej sú osadené pôvodné okná s mrežami a pamätná tabuľa, ktorú 17. novembra 2013 odhalili vtedajší veľvyslanec Štátu Izrael – pán Alexander ben Zvi. Na príslušnom dvore je vybudovaný zelený park, v centre ktorého bol vysadený Strom informácie E. 62. Pietne miesto slúži na spomienkové podujatia venované obetiam holokaustu, na výstavy fotografií na baneroch a na koncerty najmä Židovskej hudby. Vhodné je tiež pre exkurzie žiakov základných a študentov stredných škôl ako súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

Kultúrne podujatie DVE pamiatky a JEDEN odkaz: Pamätaj! – Pamätaj deň holokaustu a rasového násilia (9. september) v Zelenom lese a 60. výročie odhalenia pomníka padlých v 1. a 2. svetovej vojne pred kastolom (1. september 1963), organizuje Občianske združenie „Polné ľalie“ v Modre - Kráľovej.

Partneri projektu:

CZSKAV Modra-Kralovka

MODRA

ROBERT KISS

Lidické ženy a deti

9. 9. 2023 - 31. 8. 2024

Zelený les – pietne miesto obetiam holokaustu

Modra-Kráľová

LIDICE 100

ROBERT KISS (* 1988, Kladno) je český fotograf žijúci v Kladne. Je absolventom VOŠ Grafickej v Prahe a Inštitutu tvúriča fotografie v Opave, kde je aktuálne na doktorandskom štúdiu. Fotografii sa venuje profesionálne ako forenzný fotograf a vo svojej voľnej tvorbe sa venuje dominantne dokumentárnej a portrétnej fotografii. Fotografie Roberta Kissa boli publikované v rôznych časopisoch, novinách a knižných publikáciách. Svoje fotografické projekty vystavoval na samostatných autorských výstavách v Českej republike, na Slovensku aj v USA. Zúčastnil sa desiatok spoločných výstav a festivalov doma aj v zahraničí napr. CZECH PRESS PHOTO | Praha (CZ), PRAGUE PHOTO (CZ), Trieste Photo Fringe (IT), URBAN SUMMER PREVIEW | Krakow (PL), Dvaciaty rok Inštitutu tvúriča fotografie (CZ, SK, DE, LTU, PL, FR, UK). Robert Kiss za svoju fotografickú tvorbu získal aj niekoľko domácich aj medzinárodných ocenení.

Každoročné výstavy a koncerty v Zelenom lese organizuje OZ „Poľné falie“ ako pripomienku dňa obeť holokaustu a rasového násillia (9. september). Diela vystavujúcich autorov v Zelenom lese upozorňujú na poslanstvo tohto miesta, reflektujú aktuálne kultúrno-spoločenské témy a sprítomňujú historické udalosti. Zelený les nie je len pamätník, ale je živým komunitným miestom.

Tohtoročná výstava Roberta Kissa „Lidické ženy a deti“ odkazuje na tragický osud stredočeskej obce Lidice a jej obyvateľov, ktorí sa stali obeťami vykonštruovaného obvinenia počas 2. svetovej vojny. Dňa 10. júna 1942 bola obec Lidice vypálená nacistami, ako pomsta za atentát na zastupujúceho nárského protektora Reinharda Heydricha (atentát previedli československí parašutisti Ján Kubiš a Jozef Gabčík). V obci bolo zastrelených 173 mužov a 203 žien bolo deportovaných do koncentračného tábora Ravensbrück (vrátilo sa 143). 105 detí bolo násilne odobratých matkám a po voje sa ich podarilo vypátrať len 17 (vybrané deti a deti do jedného roka boli poslané na prevýchovu/panemčenie do nemeckého detského útulku v Prahe). Ostatné deti boli zavraždené plynom vo vyhľadzovacom tábore Chelmino. Celkovo zahynulo 340 obyvateľov Lidíc. Dodnes žije jedna lidická žena (97 rokov) a niekoľko detí.

Robert Kiss sa vo svojej fotografickej tvorbe zaujíma o existenciálne témy. V cykle „Lidické ženy a deti“ rozpráva ich tragický osud vlastným obrazovým jazykom. Z tmavého pozadia vystupujú tváre a artefakty ako svedkovia doby, osvetlení ostrým, takmer divadelným svetlom. Obklopuje ich hlboký nekonečný priestor, ako stále prítomná bolesť a traumatická minulosť. Expresívnosť fotografií umocňuje nielen svetelný kontrast, ale aj redukcia farieb na odtiene šedej. Čiernobiela škála zdôrazňuje silu fotografických kompozícií a odhaľuje divákovi detaily jednotlivých príbehov. Ako spomína Robert Kiss, spracovanie takejto tragickej udalosti sprevádza vždy vypätá situácia, ktorá si vyžaduje citlivý prístup a empatickú komunikáciu. Autor fotografoval na obľúbenom mieste portrétovaného, priamo na pietnom mieste, alebo v domove preživších. Počas rozhovoru ľudia neštylizujú, ale reaguje na ich aktuálne duševné rozpoloženie či zdravotný stav.

Robert Kiss kombinuje tradičný dokumentárny prístup, kde reflexívne reaguje na danú situáciu a konceptuálny prístup v zaznamenaní obyčajných predmetov. Tie môžeme vnímať ako historické dôkazy, ako zástupné predmety, alebo dokonca, ako obet tróv.

Šancu na nepotrestanú neľudskosť využívajú ľudia aj dnes. Vidíme to vo všetkých vojnových konfliktoch, a preto je odkaz Lidíc stále aktuálny.

MgA. Lea Lovišková

© foto Robert Kiss
Cover: Lidické deti Libuše Mužarové, 2013
Rozprávka detínych ubiet vojny od Marie Uchytilovej, súčasť 82 lidických detí znenárodných nacistami v Chelmine v roku 1942

Historická bubla obecného úradu v Lidiciach, 2013

Šaty Wacelavy Krásové Lidického dieťaťa ktoré zahynulo v koncentračnom tábore v Chelmine, 2013

Lidická žena Jaroslava Šimončíková, 2013